

ՔԷԻՆՉ ՊԱՏՄԵՑ ԹՐԷԲՈՆԷՄԸ

(Շար. Նախորդ Թիւէն)

Ըսի թէ ցեղս մարդկութեան չափ հին է: Հնդկական եւ Զինական հին մատենաներ կը նկարագրեն աւերներս (մարդկային բարբառով): Վերջերս ալ ըսին թէ երկար ատեն լամաներու (տեսակ մը այծ) հիւր եղած եմ եւ օր մըն ալ ձանձրացած, մարդու մարմինը բոյն ընտրած եմ:

Ինչ որ ալ ըլլայ, էականը այն է որ գոյութիւն ունիմ, արագօրէն կ'աճիմ ու կը բազմանամ, երբ յարմար տեղ մը գտնեմ: Մարմինս երկու մասի կը բաժնուի իր երկայնքին. իւրաքանչիւր մասը նոր թրէքոնէմ մը կը կազմէ որ իր կարգին երկուքի կը բաժնուի, ու այսպէս անվերջ: Այնպէս որ բանի մը օրուայ մէջ անհամար սերունդ մը կ'ունենամ:

Այժմ պիտի հարցնէք թէ ժամանակս ի՞նչպէս կ'անցնեմ: Ընչտն ըսելով, զբաղումներս շատ են ու բազմազան: Մէկ կողմէ կը ջանամ նկողային աշխատանքս բնականվայրիս տեղական պայմաններուն յարմարցնել եւ հետեւաբար զանազանութիւն դնել իմ հրաշակերտներուս մէջ (զոր մարդիկ վէրքեր, աւերներ կ'անուանեն): Միւս կողմէ ամէն առիթէ կ'օգտուիմ գործունէութեան նոր մարզեր գտնելու եւ մարդկութեան վրայ տիրապետութիւնս տարածելու համար: Գիտուններու թէ գործով եւ թէ խօսքով խիստ հալածանքը սկսելէ եւ 606 կոչուած թոյնը գտնուելէն ի վեր, գործս քիչ մը դժուարացած է: Սակայն մարդ արարածը այնքան տղէտ է ու նախապաշարուած որ դիւրաւ կ'ենթարկուի ինծի: Ատկէ զատ բազմաթիւ բարոյագէտներ թանկագին օժանդակութիւն մը կը բերեն ինծի, որովհետեւ զիս ցոփակեացներու համար երկնային արժանի պատիժ մը եւ գործունէութեանս հետեւանքը՝ ամօթալի հիւանդութիւն մը նկատելով, կը պատուիրեն լռութիւն պահել իմ մասիս, չձանթագնել զիս ժողովուրդին՝ մանաւանդ երիտասարդներուն (մանչ թէ աղջիկ), եւ կոյր ու խուլ ձեւանալ աշխատանքիս հանդէպ, ճիշդ ջայլամներու նման որոնք վտանգի մը պահուն, իրենց զուխները աւագին մէջ կը կոխեն, անկէ խուսափելու յոյսով: Աւելի լաւ ինծի համար: Այդ մտայնութեան շնորհիւ է որ ինծի հպատակեցուցի ամէն դասակարգի ու տարիքի մարդիկ, այր թէ կին, մանուկ կամ ծեր, ցոփակեաց թէ առաքինի, անմեղ թէ մեղաւոր, հա-

րուստ կամ աղքատ Մարդկութեան հարիւրին տասը եւ մեծ քաղաքներու բնակչութեան հարիւրին 20—25ը իմ տիրապետութեանս ենթարկուած են: 1000 հոգիի վրայ 20 հոգի ուղղակի եւ 20 ալ անուղղակի կերպով եւ կը մեռնեն: Միայն Ֆրանսայի մէջ տարեկան 40000 մանուկներ եւ նոյնքան ալ չափահասներ ինձ զոհ կ'երթան:

Կ'ուզէ՞ք ղիտնալ թէ ինչպէս կը փոխադրուիմ տեղէ տեղ: Մարդիկ են որ շատ հանգստաւէտ պայմաններու՝ մութի, քերամութեան եւ սերտ շփումի մէջ զիս իրարու կը փոխանցեն՝ յաճախ սիրային մերձեցումի պահուն, շատ անգամ համբոյրով (անմեղ թէ մեղաւոր, սիրային թէ բարեկամական, ընտանեկան թէ կրօնական-ծխական) ինչպէս նաեւ զիեցումի առթիւ (ստնտուէն փոքրիկին եւ փոխադարձաբար), երբեմն ալ զանազան առարկաներու միջոցով (սեղանի սպաս, ծխափող, ակոյսի վրձին, դաւաթ, ածելի, ծծօն, ասեղ, մատիտ եւ ամէն ինչ որ դպած է այն վէրքերուն որոնց մէջ եւ ներկայ եմ):

Այս պարագային ինձմով վարակուած առարկաները պէտք է անմիջապէս զործածուին ուրիշի մը կողմէ, որովհետեւ լոյսը, արևը եւ օդը չեմ սիրեր եւ կարճ ժամանակի մէջ կը մեռնիմ:

Ուղղակի փոխանցում (մերձեցում, համբոյր եւայլն) կարելի ըլլալու համար, երկու պայմաններ անհրաժեշտ են: Նախ՝ պէտք է որ վէրքեր կազմած ըլլամ այն մարմնին վրայ (մորթ, բերան եւն.) որուն մէջ կը գտնուիմ: Երկրորդ, այդ վէրքերը ուղղակի շփման մէջ պէտք է մտնեն ուրիշ մարմնի մը մէկ մասին հետ, որ փոքր բացուածք մը ունենայ ուրիշ կարողանամ ներս մտնել: Ամենաչնչին, մարդկային աչքով անտեսանելի բացուածք մը կը բաւէ: Ուրեմն պէտք չէ կարծել թէ ոեւէ ֆրանկախտաւորի հետ, ոեւէ ժամանակ շփումը կը բաւէ որ եւ ուրիշի մօտ փոխադրուիմ: Ապա թէ ոչ, երկար ատենէ ի վեր ամբողջ մարդկութիւնը տիրապետութեանս ենթարկած կ'ըլլայի: Պէտք է աւելցնեմ սակայն որ շնորհիւ ժառանգական փոխանցման, որու մասին ուրիշ առթիւ պիտի խօսիմ, օր մը կը յուսամ հասնիլ այդ նպատակին:

Կարծեմ ամփոփ գաղափար մը ունեցաք թէ ինչ միջոցներով կը փոխադրուիմ: Այժմ կ'ուզեմ ճամբորդութիւններէս քանի մը դրուագներ պատմել,

Կին մը իր երկու գաւակները սպասուհիի մը խնամքին յանձնած էր: Ժամանակէ մը ի վեր փոքր, չնչին վէրքեր շինած էի անոր բերնին մէջ: Յաճախ կը համբուրէր փոքրիկները եւ անոնց ճաշ տալու պահուն, նախապէս միեւնոյն դգալով ինք կը ճաշակէր՝ կերակուրին տաք կամ պաղ ըլլալը հասկնալու համար: Այդ առիթէն օգտուեցայ եւ վարակեցի երկու փոքրիկները:

Պզտիկ տղայ մը օր մը խանութ մը մտաւ սուլիչ գնելու համար: Խանութպանը՝ որու բերնին մէջ կը դտնուէր, սուլիչ մը փորձեց եւ տղուն տուաւ, զիս ալ միասին: Տղան սուլելով ուրախ գուարթ տուն եկաւ, մայրը համբուրեց, սուլել տուաւ անոր: Երկուքին ալ մարմինը գրաւեցի:

Բարեգեան մեծ խանութի մը մէջ, ծախող օրինորդ մը ծրար շինած պահուն, մատը կտրեց: Իր մօտ գտնուող ընկերուհին անմիջապէս սպեղանիի կտոր մը թքոտեց եւ վէրքին վրայ փակցուց, զիս ալ միասին, որովհետեւ ինձմով վարակուած էր:

Սպասուհի մը, որ իմ հպատակս էր առանց իր գիտութեան եւ որու բերնին մէջ վէրքեր շինած էի, տանտիրուհիին ակոյսի վրձինը կը գործածէր իր ակոսները մաքրելու համար: Նոյն վրձինը յետոյ տանտիրուհին կը գործածէր: Ամիս մը ետք գեղեցիկ շանքը մը շինած էի անոր լինտերուն վրայ: Այդ «անշան» վէրքին համար բժիշկի մը դիմեց, որ յայտնեց հիւանդութեան բնոյթը: Խեղճ Վինը սարսափեցաւ: Ի՞նչ պիտի ըսէր իր ամուսին, որ շուտով ճամբորդութենէ պիտի վերադառնար: Բարեբախտաբար բժիշկը երկար պրպտումներէ ետք, իրողութիւնը երեւան բերաւ եւ կրցաւ ահաւոր տոամի մը առջեւ առնել:

1917ին զինուոր մը կռուի ճակատէն տուն վերադարձաւ եւ առաջին համբոյրով զիս իր կնոջ նուէր տուաւ: Անմիջապէս կնոջ ամէն կողմը տարածուեցայ եւ փոքր վէրքեր շինեցի մորթին վրայ եւ բերնին մէջ: Կինը իր քանի մը ամսուան պզտիկը կը դիեցնէր. զայն ալ վարակեցի: Անկէ անցայ մեծ մօրը մօտ, որ յաճախ պզտիկին ծծօնը բերանը կը տանէր, կաթին պաղ կամ տաք ըլլալը հասկնալու համար: Վարակեցի նաեւ մօրաքոյրը, որ երբեմն այցելութեան կուգար եւ պզտիկը կը համբուրէր:

Դեռ կրնայի պատմել թէ ինչպէս քահանայ մը վարակեցի աջահամբոյրի պահուն, նկարիչ մը՝ իր մէկ բարեկամին ծխամորճը ծխած ատեն, բժիշկի մը մատը հիւանդի մը քննութեան հետեւանքով, «հաճի» ըլլալու համար Երուսաղէմ գացող մը՝ «հաճի» յատուկ վարակուած ասեղներով եւ հազարաւորներ՝ անմեղ կամ սիրային համբոյրի եւ մերձեցումի ատեն:

Սակայն աւելորդ է երկարել շարքը:

(Շարունակելի)